

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA
2004/37/EK**

(2004. gada 29. aprīlis)

par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā (Sestā atsevišķā direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (kodificētā redakcija)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 137. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Padomes Direktīvā 90/394/EEK (1990. gada 28. jūnijs) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļautību kancerogēnu iedarbībai darbā (sestā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē), ⁽³⁾ vairākkārt ir izdarīti būtiski grozījumi ⁽⁴⁾. Tādēļ skaidrības un lietderības labad minētā direktīva būtu jākodificē.
- (2) Lai nodrošinātu darba ņēmēju veselības aizsardzību un drošību, būtiski ir izpildīt prasību minimumu, kas paredzēts, lai garantētu labāku veselības un drošības standartu attiecībā uz darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kurš saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā, un kas ir paredzēts arī tādēļ, lai nodrošinātu obligāto aizsardzības līmeni visiem darba ņēmējiem Kopienā.
- (3) Šī ir atsevišķa direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai

⁽¹⁾ OV C 368, 20.12.1999., 18. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2003. gada 2. septembra Atzinums (vēl nav publicēts *Oficiālajā Vēstnesī*) un Padomes 2004. gada 30. marta Lēmums.

⁽³⁾ OV L 196, 26.7.1990., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 1999/38/EK (OV L 138, 1.6.1999., 66. lpp.).

⁽⁴⁾ Sk. IV pielikuma A daļu.

▼B

uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā ⁽¹⁾, 16. panta 1. punkta nozīmē. Tādēļ minētās direktīvas noteikumi ir pilnībā attiecināmi uz darba ņēmēju pakļaušanu kancerogēnu vai mutagēnu iedarbībai, neskarot stingrākus un/vai īpašus noteikumus, kas ietverti šajā direktīvā.

- (4) Ir jāparedz visai Kopienai vienots aizsardzības līmenis pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību, un šis aizsardzības līmenis ir jāizveido nevis saskaņā ar sīki izstrādātām pavēlošām prasībām, bet saskaņā ar vispārēju principu regulējumu, lai dalībvalstis varētu vienoti piemērot minimālās prasības.
- (5) Dīglšūnu mutagēni ir vielas, kas var izraisīt neatgriezeniskas pārmaiņas šūnas ģenētiskā materiāla daudzumā un struktūrā, rezultātā radot šūnas fenotipa izmaiņas, kuras var tikt nodotas pēcnācējām meitasšūnām.
- (6) Cilmes šūnas mutagēniem to darbības mehānisma dēļ var būt kancerogēna iedarbība.
- (7) Katras vielas klasifikācijas kritēriji un marķēšanas procedūras ir iekļautas Padomes Direktīvas 67/548/EEK (1967. gada 27. jūnijs) par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu ⁽²⁾ VI pielikumā.
- (8) Ziņas par tādu preparātu klasificēšanas kritērijiem un marķēšanas procedūrām ir iekļautas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 1999/45/EK (1999. gada 31. maijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu jautājumos, kas attiecas uz bīstamu preparātu klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu ⁽³⁾.
- (9) Visās darba situācijās darba ņēmējiem jābūt aizsargātiem pret risku, ko rada preparāti, kuru sastāvā ir viens vai vairāki kancerogēni vai mutagēni, un pret kancerogēniem vai mutagēniem savienojumiem, kas rodas darbavietā.
- (10) Lai nodrošinātu vislabāko iespējamo aizsardzības līmeni, attiecībā uz dažiem aģentiem ir jāņem vērā visi absorbcijas ceļi, tostarp absorbcija caur ādu.
- (11) Kaut gan uzkrātā zinātniskā pieredze nav pietiekama, lai ieviestu tādu aizsardzības līmeni, kas nodrošinātu to, ka veselība netiek apdraudēta, risks tomēr būs mazāks, ja tiks samazināta kancerogēnu vai mutagēnu iedarbība.

⁽¹⁾ OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

⁽²⁾ OV 196, 16.8.1967., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 807/2003 (OV L 122, 16.5.2003., 36. lpp.).

⁽³⁾ OV L 200, 30.7.1999., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1882/2003 (OV L 284, 31.10.2003., 1. lpp.).

▼B

- (12) Lai sekmētu riska samazināšanu, būtu jānosaka robežvērtības un citi tieši saistīti noteikumi visiem tiem kancerogēniem un mutagēniem, par kuriem ir pietiekama informācija, tostarp zinātniskie un tehniskie dati, lai to varētu īstenot.
- (13) Arodekspozīcijas robežvērtības būtu jāuzskata par vispārējo darba ņēmēju aizsardzības pasākumu svarīgu sastāvdaļu. Vajadzības gadījumā šādas robežvērtības jāpārskata, ņemot vērā jaunākus zinātniskos datus.
- (14) Darba ņēmēju veselības aizsardzībā būtu jāpiemēro piesardzības princips.
- (15) Jāveic aizsargpasākumi, lai aizsargātu kancerogēnu vai mutagēnu iedarbībai pakļauto darba ņēmēju veselību un drošību.
- (16) Šī direktīva ir praktisks solis iekšējā tirgus sociālā aspekta īstenošanas virzienā.
- (17) Saskaņā ar Padomes Lēmumu 74/325/EEK ⁽¹⁾ Komisija ir apspriedusies ar Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju, lai izstrādātu priekšlikumus par direktīvām, kuras pārņemtas šajā direktīvā.
- (18) Šī direktīva neskar dalībvalstu saistības attiecībā uz IV pielikuma B daļā norādītajiem transponēšanas termiņiem,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

*1. pants***Mērķis**

1. Šīs direktīvas mērķis ir aizsargāt darba ņēmējus pret to veselības un drošības apdraudējumu, kā arī novērst šo apdraudējumu, ko rada vai varētu radīt kancerogēnu vai mutagēnu iedarbība darbā.

Tā paredz īpašu prasību minimumu šajā jomā, tostarp robežvērtības.

2. Šī direktīva neattiecas uz darba ņēmējiem, kas pakļauti vienīgi radiācijai saskaņā ar Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu.

⁽¹⁾ OV L 185, 9.7.1974., 15. lpp. Lēmums atcelts ar Padomes 2003. gada 22. jūlija Lēmumu (OV C 218, 13.9.2003., 1. lpp.).

▼B

3. Direktīva 89/391/EEK pilnībā attiecas uz visu 1. punktā noteikto jomu, neskarot stingrākus un/vai īpašus šajā direktīvā iekļautos noteikumus.

▼M1

4. Attiecībā uz azbestu, kas ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/148/EK ⁽¹⁾ priekšmets, šīs direktīvas noteikumus piemēro visos gadījumos, kad tie ir labvēlīgāki veselībai un drošībai darbā.

▼B*2. pants***Definīcijas**

Šajā direktīvā:

▼M1

a) “kancerogēns” ir:

- i) viela vai maisījums, kas atbilst 1.A vai 1.B kategorijas kancerogēnu klasifikācijas kritērijiem, kuri izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1272/2008 ⁽²⁾ I pielikumā;
- ii) viela, maisījums vai process, kas minēts šīs direktīvas I pielikumā, kā arī viela vai maisījums, kas izdalās kādā no procesiem, kuri uzskaitīti minētajā pielikumā;

b) “mutagēns” ir:

viela vai maisījums, kas atbilst 1.A vai 1.B kategorijas cilmes šūnu mutācijas izraisīto vielu klasifikācijas kritērijiem, kuri izklāstīti Regulas (EK) Nr. 1272/2008 I pielikumā;

▼B

c) “robežvērtība”, ja vien nav norādīts citādi, ir ierobežojums darba ņēmēja elpošanas zonas gaisā esošās “kancerogēna vai mutagēna” koncentrācijas vidējam svaram noteiktā salīdzināmā laikposmā, kas norādīts šīs direktīvas III pielikumā.

*3. pants***Darbības joma – riska noteikšana un novērtēšana**

1. Šī direktīva attiecas uz darbībām, kuru laikā darba ņēmēji to darba rezultātā ir vai var tikt pakļauti kancerogēnu vai mutagēnu iedarbībai.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/148/EK (2009. gada 30. novembris) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā (OV L 330, 16.12.2009., 28. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

▼B

2. Visu tādu darbību gadījumā, kuru laikā darba ņēmēji var tikt pakļauti kancerogēnu vai mutagēnu iedarbības riskam, nosaka iedarbības raksturu, pakāpi un ilgumu, lai būtu iespējams novērtēt darba ņēmēju veselības vai drošības apdraudējumu un noteikt veicamos pasākumus.

Novērtējumu regulāri atjaunina un veic vienmēr, kad mainās apstākļi, kas var ietekmēt darba ņēmēju pakļaušanu kancerogēnu vai mutagēnu iedarbībai.

Darba devējs pēc atbildīgo iestāžu pieprasījuma sniedz informāciju, kas izmantota, veicot novērtējumu.

3. Novērtējot risku, vērā ņem visus citus iedarbības ceļus, piemēram absorbciju ādā un/vai caur to.

4. Veicot riska novērtējumu, darba devēji īpašu uzmanību pievērš ietekmei uz īpašam riskam pakļauto darba ņēmēju veselību vai drošību un cita starpā ņem vērā to, vai šādus darba ņēmējus ir vēlams nenodarbināt zonās, kur tie var nonākt saskarē ar kancerogēniem vai mutagēniem.

II NODAĻA

DARBA DEVĒJU PIENĀKUMI

4. pants

Samazināšana un aizstāšana

1. Darba devējs samazina kancerogēnu vai mutagēnu lietošanu darba vietā, jo īpaši aizstājot tos, ciktāl tas ir tehniski iespējams, ar vielu, ►**M1** maisījumu ◀ vai procesu, kas saskaņā ar tā izmantošanas nosacījumiem attiecīgi nav bīstams vai ir mazāk bīstams darba ņēmēju veselībai vai drošībai.

2. Darba devējs pēc attiecīgo iestāžu pieprasījuma iesniedz tām tā veikto izmeklējumu rezultātus.

5. pants

Iedarbības novēršana un samazināšana

1. Ja 3. panta 2. punktā minētā novērtējuma rezultāti atklāj draudus darba ņēmēju veselībai vai drošībai, darba ņēmēju pakļaušana iedarbībai ir jānovērš.

2. Ja kancerogēnu vai mutagēnu nav tehniski iespējams aizstāt ar vielu, ►**M1** maisījumu ◀ vai procesu, kas saskaņā ar tā izmantošanas nosacījumiem nav bīstams vai ir mazāk bīstams veselībai vai drošībai, tad darba devējs nodrošina šī kancerogēna vai mutagēna ražošanu un izmantošanu noslēgtā sistēmā tehnisko iespēju robežās.

▼B

3. Ja noslēgtu sistēmu izmantot nav tehniski iespējams, darba devējs nodrošina iedarbības līmeņa samazināšanu darba ņēmējiem tiktāl, ciktāl tas tehniski iespējams.
4. Iedarbība nedrīkst pārsniegt kancerogēna robežvērtību, kas norādīta III pielikumā.
5. Vienmēr, kad tiek izmantots kancerogēns vai mutagēns, darba devējs veic visus turpmāk minētos pasākumus:
 - a) ierobežo kancerogēna vai mutagēna daudzumus darba vietā;
 - b) cik vien iespējams ierobežo darba ņēmēju skaitu, kas ir vai varētu tikt pakļauti to iedarbībai;
 - c) plāno darba procesus un tehniskos aizsargpasākumus tā, lai novērstu vai līdz minimumam samazinātu kancerogēnu vai mutagēnu izplūdi darba vietā;
 - d) savāc kancerogēnus vai mutagēnus to izplūdes vietā, izmanto lokālas nosūces ierīces vai vispārēju ventilāciju; visām šādām metodēm jābūt piemērotām un saderīgām ar nepieciešamo sabiedrības veselības un vides aizsardzību;
 - e) izmanto attiecīgas esošās procedūras kancerogēnu vai mutagēnu noteikšanai, jo īpaši agrīnai tādas virsnormatīvas iedarbības atklāšanai, kas radusies neparedzēta gadījuma vai avārijas rezultātā;
 - f) nosaka piemērotu darba kārtību un metodes;
 - g) veic kolektīvās aizsardzības pasākumus un/vai, ja iedarbību nevar novērst ar citiem līdzekļiem, veic individuālus aizsardzības pasākumus;
 - h) veic higiēnas pasākumus, jo īpaši regulāri mazgā grīdas, sienas un pārējās virsmas;
 - i) informē darba ņēmējus;
 - j) norobežo riska zonas un izmanto piemērotas brīdinājuma un drošības zīmes, ieskaitot zīmes “Nesmēķēt!” zonās, kur darba ņēmēji ir pakļauti vai varētu tikt pakļauti kancerogēnu vai mutagēnu iedarbībai;
 - k) izstrādā rīcības plānus neparedzētiem gadījumiem, kas var izraisīt virsnormatīvu iedarbību;
 - l) nodrošina drošu uzglabāšanu, pārkraušanu un pārvadāšanu, jo īpaši izmantojot noslēdzamus, skaidri un saredzami marķētus konteinerus;

▼B

- m) nodrošina, ka darba ņēmēji veic drošu atkritumu savākšanu, glabāšanu un apglabāšanu, tostarp izmantojot noslēdzamus, skaidri un saredzami marķētus konteinerus.

*6. pants***Kompetentās iestādes informēšana**

Ja 3. panta 2. punktā minētā novērtējuma rezultāti atklāj draudus darba ņēmēju veselībai vai drošībai, darba devēji pēc kompetentās iestādes pieprasījuma dara pieejamu attiecīgu informāciju par:

- a) darbībām un/vai rūpnieciskiem procesiem, ko veic, norādot iemeslus, kādēļ tiek izmantoti kancerogēni vai mutagēni;
- b) kancerogēnu vai mutagēnu saturošo vielu vai ►**M1** maisījumu ◀ daudzumiem, ko ražo vai izmanto;
- c) iedarbībai pakļauto darba ņēmēju skaitu;
- d) veiktajiem preventīvajiem pasākumiem;
- e) izmantoto aizsarglīdzekļu veidu;
- f) iedarbības veidu un pakāpi;
- g) aizstāšanas gadījumiem.

*7. pants***Neparedzēta iedarbība**

1. Ja ir noticis neparedzēts gadījums vai avārija, kā rezultātā darba ņēmēji var tikt pakļauti virsnormatīvai iedarbībai, darba devējs par to informē darba ņēmējus.

2. Kamēr situācija nav normalizēta un virsnormatīvās iedarbības izraisītāji nav likvidēti:

- a) strādāt skartajā zonā atļauj tikai tiem darba ņēmējiem, kuriem jāveic remontdarbi un citi vajadzīgie darbi;
- b) attiecīgos darba ņēmējus nodrošina ar aizsargtērpiem un individuālās aizsardzības respiratoriekārtām, kas tiem jālieto; iedarbība nedrīkst būt ilgstoša un katru darba ņēmēju pakļauj iedarbībai tikai pieļaujamo laika minimumu;
- c) neaizsargātiem darba ņēmējiem nav atļauts strādāt skartajā zonā.

▼B*8. pants***Paredzama iedarbība**

1. Attiecībā uz dažām darbībām kā, piemēram, apkope, saistībā ar kurām ir paredzams, ka var ievērojami palielināties darba ņēmēju pakļaušana iedarbībai, un saistībā ar kurām visi iespējamie tehniskie aizsargpasākumi darba ņēmēju pakļaušanas ierobežošanai jau ir izsmelti, darba devējs, apspriežoties ar darba ņēmējiem un/vai to pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē, neierobežojot darba devēja atbildību, nosaka pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai līdz minimumam samazinātu darba ņēmēju pakļaušanu iedarbībai un lai nodrošinātu darba ņēmēju aizsardzību, kamēr tie veic šādas darbības.

Saskaņā ar pirmo daļu attiecīgos darba ņēmējus apgādā ar aizsargtērpiem un individuālās aizsardzības respiratoriekārtām, kas tiem jālieto, kamēr pastāv virsnormas iedarbība. Tāda iedarbība nedrīkst būt ilgstoša, un katru darba ņēmēju tai pakļauj tikai stingri noteiktu laika minimumu.

2. Veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās zonas, kurās notiek 1. punkta pirmajā daļā minētās darbības, ir skaidri norobežotas un norādītas vai ka nepiederošām personām kādā citā veidā tiek liegta piekļuve šādām zonām.

*9. pants***Piekļuve riska zonām**

Darba devēji veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās zonas, kurās notiek darbības, saistībā ar kurām 3. panta 2. punktā minētā novērtējuma rezultāti atklāj draudus darba ņēmēju drošībai vai veselībai, ir pieejamas vienīgi tiem darba ņēmējiem, kuriem tajās jāieiet, lai veiktu savu darbu vai pildītu pienākumus.

*10. pants***Higiēna un individuālā aizsardzība**

1. Darba devējiem ir jāveic attiecīgi pasākumi attiecībā uz visām darbībām, kuras rada piesārņošanas ar kancerogēniem vai mutagēniem risku, lai nodrošinātu, ka:

- a) darba ņēmēji neēd, nedzer vai nesmēķē darba zonās, kurās pastāv piesārņošanas ar kancerogēniem vai mutagēniem risks;
- b) darba ņēmēji tiek nodrošināti ar atbilstīgiem aizsargtērpiem vai citu atbilstīgu specapgērbu;
- c) darba apģērba vai aizsargtērpa un ielas apģērba glabāšanai tiek paredzētas atsevišķas glabāšanas vietas;

▼B

- d) darba ņēmēji tiek nodrošināti ar atbilstīgām un piemērotām mazgāšanas telpām un labierīcībām;
 - e) aizsarglīdzekļi tiek pareizi glabāti skaidri noteiktā vietā un tie tiek pārbaudīti un iztīrīti, ja iespējams, pirms un katrā ziņā pēc katras lietošanas reizes;
 - f) pirms katras nākamās lietošanas reizes tiek salaboti vai aizstāti bojātie aizsarglīdzekļi.
2. No darba ņēmējiem nedrīkst iekasēt maksu par 1. punktā norādītajiem pasākumiem.

*11. pants***Darba ņēmēju informēšana un apmācība**

1. Darba devējs veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka darba ņēmēji un/vai darba ņēmēju pārstāvji uzņēmumā vai iestādē, pamatojoties uz visu pieejamo informāciju, saņem pietiekamu un piemērotu apmācību, jo īpaši informācijas un instrukciju veidā:

- a) par potenciālajiem veselības apdraudējumiem, tostarp par papildu risku tabakas lietošanas dēļ;
- b) par piesardzības pasākumiem, kas veicami, lai nepieļautu pakļaušanu iedarbībai;
- c) par higiēnas prasībām;
- d) par aizsarglīdzekļu un aizsargtērpu lietošanu;
- e) par darba ņēmēju rīcību negadījumu laikā un rīcību, lai tos nepieļautu.

Apmācību:

– pielāgo, ņemot vērā jaunu vai citādu risku, un

– vajadzības gadījumā periodiski atkārtu.

2. Darba devēji informē darba ņēmējus par iekārtām un saistītiem konteineriem, kuros ir kancerogēni vai mutagēni, nodrošina, ka visi konteineri, iepakojumi un iekārtas, kuros ir kancerogēni vai mutagēni, ir skaidri un salasāmi marķēti, un uz tiem ir skaidri redzamas brīdinājuma un bīstamības zīmes.

▼B*12. pants***Informācija darba ņēmējiem**

Veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) darba ņēmēji un/vai darba ņēmēju pārstāvji uzņēmumā vai iestādē var pārliecināties, ka tiek piemērotas šīs direktīvas prasības, vai darba ņēmējus var iesaistīt to izpildē, jo īpaši attiecībā uz turpmāk minēto:
 - i) darba ņēmēju drošības un veselības nodrošināšana ir saistīta ar aizsargtērpu un aizsarglīdzekļu izvēli, valkāšanu un lietošanu, neierobežojot darba devēja atbildību par aizsargtērpu un aizsarglīdzekļu efektivitātes noteikšanu;
 - ii) darba devēja noteiktie pasākumi, kas minēti 8. panta 1. punkta pirmajā daļā, neierobežo darba devēja atbildību par šādu pasākumu noteikšanu;
- b) darba ņēmēji un/vai darba ņēmēju pārstāvji uzņēmumā vai iestādē iespējami ātri tiek informēti par virsnormatīvas iedarbības gadījumiem, ieskaitot 8. pantā minētos, kā arī par to cēloņiem un par veiktajiem vai veicamajiem pasākumiem situācijas labošanai;
- c) darba devējs nepārtraukti atjaunina visu to darba ņēmēju sarakstu, kas saistīti ar darbībām, par kurām 3. panta 2. punktā minētā novērtējuma rezultāti atklāj draudus darba ņēmēju veselībai vai drošībai, norādot to, kādai iedarbībai tie bijuši pakļauti, ja šāda informācija ir pieejama;
- d) ārsts un/vai kompetentā iestāde, kā arī visas citas personas, kas atbild par drošību un veselības aizsardzību darbā, var iepazīties ar c) apakšpunktā minēto sarakstu;
- e) ikviens darba ņēmējs var iepazīties ar sarakstā esošo informāciju, kas attiecas tieši uz viņu;
- f) darba ņēmējiem un/vai darba ņēmēju pārstāvjiem uzņēmumā vai iestādē ir pieejama anonīma kolektīvā informācija.

*13. pants***Apspriešanās ar darba ņēmējiem un to līdzdalība**

Apspriešanās ar darba ņēmējiem un/vai to pārstāvjiem, kā arī to līdzdalība saistībā ar jautājumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, notiek saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 11. pantu.

▼BIII NODAĻA
DAŽĀDI NOTEIKUMI

14. pants

Veselības uzraudzība

1. Dalībvalstis saskaņā ar to tiesību aktiem un/vai praksi izveido sistēmu, ko piemēro, veicot attiecīgu darba ņēmēju veselības uzraudzību, kuriem 3. panta 2. punktā minētā novērtējuma rezultāti liecina par draudiem veselībai vai drošībai.

2. Šā panta 1. punktā minētajai sistēmai jābūt tādai, lai ikviens darba ņēmējs piemērotos gadījumos varētu saņemt attiecīgu veselības uzraudzību:

pirms pakļaušanas iedarbībai,

periodiski pēc tās.

Šai sistēmai jābūt tādai, lai būtu iespējams tiešā veidā īstenot individuālās un darba higiēnas pasākumus.

3. Ja konstatē, ka darba ņēmējam ir veselības traucējumi, ko var būt izraisījusi kancerogēnu vai mutagēnu iedarbība, tad ārsts vai iestāde, kas atbild par darba ņēmēju veselības uzraudzību, var pieprasīt, lai veselības pārbaudi veiktu pārējiem darba ņēmējiem, kas bija pakļauti līdzīgai iedarbībai.

Tādā gadījumā veic atkārtotu iedarbības riska novērtējumu saskaņā ar 3. panta 2. punktu.

4. Darba ņēmējiem, kuriem veic veselības uzraudzību, iekārto atsevišķu slimības vēsturi, un par veselības uzraudzību atbildīgais ārsts vai iestāde ierosina aizsardzības un preventīvus pasākumus, kas jāveic attiecībā uz jebkuru atsevišķu darba ņēmēju.

5. Darba ņēmējiem jāsniedz informācija un padoms par veselības uzraudzību, ko tie var saņemt pēc tam, kad tie vairs nav pakļauti iedarbībai.

6. Saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi:

– darba ņēmējiem ir pieejami veselības uzraudzības rezultāti, kas attiecas uz viņiem pašiem, un

– attiecīgie darba ņēmēji vai darba devējs var pieprasīt, lai tiktu pārskatīti veselības uzraudzības rezultāti.

7. Praktiski ieteikumi par darba ņēmēju veselības uzraudzību ir sniegti II pielikumā.

▼B

8. Par visiem saslīmšanas gadījumiem ar vēzi, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi ir atzīti par tādiem, kurus izraisījusi kancerogēna vai mutagēna iedarbība darbavietā, paziņo kompetentajai iestādei.

*15. pants***Dokumentu glabāšana**

1. Sarakstu, kas minēts 12. panta c) apakšpunktā, un slimības vēsturi, kas minēta 14. panta 4. punktā, glabā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi vismaz 40 gadus pēc iedarbības beigām.

2. Ja uzņēmums pārtrauc darbību, minētos dokumentus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi nodod kompetentās iestādes rīcībā.

*16. pants***Robežvērtības**

1. Padome saskaņā ar Līguma 137. panta 2. punktā paredzēto procedūru direktīvās norāda robežvērtības, pamatojoties uz pieejamo informāciju, ietverot zinātniskos un tehniskos datus par visiem kancerogēniem vai mutagēniem, attiecībā uz kuriem tas iespējams, un vajadzības gadījumā citus ar tiem tieši saistītus noteikumus.

2. Robežvērtības un citi tieši saistīti noteikumi ir izklāstīti III pielikumā.

*17. pants***Pielikumi**

1. Grozījumus I un III pielikumā drīkst izdarīt vienīgi saskaņā ar Līguma 137. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

2. Tīri tehniskus II pielikuma pielāgojumus, ņemot vērā tehnikas attīstību, izmaiņas starptautiskos noteikumos vai specifikācijās, kā arī jaunākos atzinumus kancerogēnu vai mutagēnu jomā, pieņem saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 17. pantā paredzēto procedūru.

*18. pants***Datu izmantošana**

Komisijai ir pieejami dati, kurus valsts kompetentās iestādes ieguvušas, apstrādājot 14. panta 8. punktā minēto informāciju.

▼B

19. pants

Paziņošana Komisijai

Dalībvalstis iepazīstina Komisiju ar savu tiesību aktu noteikumiem, ko tās nākotnē pieņems jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

20. pants

Atcelšana

Direktīvu 90/394/EEK, kas grozīta ar IV pielikuma A daļā minētajām direktīvām, atceļ, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz šīs direktīvas IV pielikuma B daļā noteiktajiem transponēšanas termiņiem.

Norādes uz atcelto direktīvu uzskata par norādēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstību tabulu V pielikumā.

21. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

22. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

▼B

I PIELIKUMS

Vielu, ►M1 maisījumu ◀ un procesu saraksts

(2. panta a) punkta iii) apakšpunkts)

1. Auramīna ražošana.
2. Darbs, kas saistīts ar akmeņogļu kvēpos, darvā un piķī esošo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu iedarbību.
3. Darbs, kurā darba ņēmēji tiek pakļauti kaparniķeļa kušņu apdedzināšanā un elektrolītiskā attīrīšanā izdalīto putekļu, dūmu un aerosolu iedarbībai.
4. Stipro skābju process izopropilspirta ražošanā.
5. Darbs, kas saistīts ar cietkoksnes putekļu iedarbību ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Saraksts ar dažām cietkoksņēm ir pieejams monogrāfijā par kancerogēnēzes risku cilvēkiem 62. sējumā "Koksnes putekļi un formaldehīds", ko publicējusi Starptautiskā Vēža izpētes aģentūra, Lionā, 1995. gadā.

II PIELIKUMS

Praktiski ieteikumi par darba ņēmēju veselības uzraudzību

(14. panta 7. punkts)

1. Ārstam un/vai iestādei, kas atbild par to darba ņēmēju veselības uzraudzību, kuri ir pakļauti kancerogēnu vai mutagēnu iedarbībai, jāiepazīstas ar iedarbības nosacījumiem vai apstākļiem katra darba ņēmēja gadījumā.

2. Darba ņēmēju veselības uzraudzība jāveic saskaņā ar arodmedicīnas principiem un praksi; tajā jāklauj vismaz šādi pasākumi:

darba ņēmēja slimības vēstures un arodvēstures reģistrēšana;

personiska saruna;

attiecīgos gadījumos bioloģiskā uzraudzība, kā arī agrīnu un atgriezenisku seku noteikšana.

Var pieņemt lēmumu ikvienu veselības uzraudzībā esošu darba ņēmēju nosūtīt uz papildu pārbaudēm, ņemot vērā jaunākās atziņas arodmedicīnā.

III PIELIKUMS

Robežvērtības un citi tieši saistīti noteikumi

(16. pants)

A. ARODEKSPŌZĪCIJAS ROBEŽVĒRTĪBAS

Aģenta nosaukums	EINECS ⁽¹⁾	CAS ⁽²⁾	Robežvērtības		Piebilde	Pārejas posma pasākumi
			mg/m ³ ⁽³⁾	ppm ⁽⁴⁾		
Benzols	200–753–7	71–43–2	3,25 ⁽⁵⁾	1 ⁽⁵⁾	Āda ⁽⁶⁾	Robežvērtība: 3 ppm (= 9,75 mg/m ³) (līdz 2003. gada 27. jūnijam)
Vinilhlorīda monomērs	200–831	75–01–4	7,77 ⁽⁵⁾	3 ⁽⁵⁾	–	–
Cietkoksnes putekļi	–	–	5,0 ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾	–	–	–

⁽¹⁾ EINECS: Eiropā tirdzniecībā esošo ķīmisko vielu saraksts (European Inventory of Existing Chemical Substances).

⁽²⁾ CAS: Ķīmijas analītisko apskatu indeksa numurs (*Chemical Abstracts Service*).

⁽³⁾ mg/m³ = miligrami vienā kubikmetrā gaisa 20 °C temperatūrā un 101,3 kPa (spiediens ir 760 mm dzīvsudraba stabiņa).

⁽⁴⁾ ppm = tilpuma miljonās daļas gaisā (ml/m³).

⁽⁵⁾ Izmērīts vai aprēķināts attiecībā uz astoņu stundu salīdzināmo periodu.

⁽⁶⁾ Būtisks kopējās koncentrācijas palielinājums organismā ir iespējams saskarē ar ādu

⁽⁷⁾ Ieelpojamā frakcija: ja cietkoksnes putekļi ir sajaukti ar cita veida koksnes putekļiem, robežvērtību piemēro sajaukumā esošajiem visa veida koksnes putekļiem.

B. CITI TIEŠI SAISTĪTI NOTEIKUMI

p.m.

▼B*IV PIELIKUMS***A daļa****Atceltā direktīva un secīgie grozījumi tajā***(kas minēti 20. pantā)*

Padomes Direktīva 90/394/EEK (OV L 196, 26.7.1990., 1. lpp.)

Padomes Direktīva 97/42/EK (OV L 179, 8.7.1997., 4. lpp.)

Padomes Direktīva 1999/38/EK (OV L 138, 1.6.1999., 66. lpp.)

B daļa**Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos***(kas minēti 20. pantā)*

Direktīva	Transponēšanas termiņš
90/394/EEK	1992. gada 31. decembris
97/42/EK	2000. gada 27. jūnijs
1999/38/EK	2003. gada 29. aprīlis

V PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Direktīva 90/394/EK	Šī direktīva
1. pants	1. pants
2. panta a) punkts	2. panta a) punkts
2. panta aa) punkts	2. panta b) punkts
2. panta b) punkts	2. panta c) punkts
3. līdz 9. pants	3. – 19. pants
10. panta 1. punkta a) apakšpunkts	10. panta 1. punkta a) apakšpunkts
10. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmais teikums	10. panta 1. punkta b) apakšpunkts
10. panta 1. punkta b) apakšpunkta otrais teikums	10. panta 1. punkta c) apakšpunkts
10. panta 1. punkta c) apakšpunkts	10. panta 1. punkta d) apakšpunkts
10. panta 1. punkta d) apakšpunkta pirmais un otrais teikums	10. panta 1. punkta e) apakšpunkts
10. panta 1. punkta d) apakšpunkta trešais teikums	10. panta 1. punkta f) apakšpunkts
10. panta 2. punkts	10. panta 2. punkts
No 11. līdz 18. pantam	No 11. līdz 18. pantam
19. panta 1. punkta pirmā daļa	
19. panta 1. punkta otrā daļa	
19. panta 1. punkta trešā daļa	
19. panta 2. punkts	19. pants
	20. pants
	21. pants
20. pants	22. pants
I pielikums	I pielikums
II pielikums	II pielikums
III pielikums	III pielikums
	IV pielikums
	V pielikums